

ДИРЕКТОРАТ
ЦИВИЛНОГ
ВАЗДУХОПЛОВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ОПИС ПОСТУПКА ИЗДАВАЊА ОПЕРАТИВНЕ ДОЗВОЛЕ

Оперативна дозвола је исправа којом се њен ималац (авио-превозилац) овлашћује да обавља јавни авио-превоз под условима који су у њој наведени. Оперативна дозвола се издаје на неодређено време и **важи** све док авио-превозилац испуњава услове за њено издавање.

Оперативна дозвола се не издаје за:

- 1) превоз ваздухопловом без мотора или ултралаким ваздухопловом с мотором;
- 2) локалне летове (панорамске летове).

Услови за стицање оперативне дозволе наведени су у:

- члановима 77. и 78. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“ бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15-др.закон) и
- Правилнику о оперативној дозволи за обављање јавног авио-превоза („Службени гласник РС“, бр. 10/14 и 16/15).

Сходно члану 77. закона којим је регулисан ваздушни саобраћај **саобраћ** прописани су следећи услови које привредно друштво (авио-превозилац) мора да испуни како би стекао оперативну дозволу:

- 1) привредно друштво мора имати седиште у Републици Србији;
- 2) привредно друштво мора да поседује важећи сертификат ваздухопловног оператора;
- 3) привредно друштво мора да располаже најмање једним ваздухопловом по основу власништва или на основу закупа ваздухоплова без посаде;
- 4) привредно друштво мора бити регистровано за обављање јавног авио-превоза као претежне делатности;
- 5) унутрашња организација привредног друштва мора бити таква да омогућава примену одредаба члана 77. закона којим је регулисан ваздушни саобраћај;
- 6) привредно друштво мора бити у већинском власништву Републике Србије или држављана Републике Србије и под њиховом стварном контролом, непосредном или посредном, ако потврђеним међународним уговором није друкчије одређено;
- 7) привредно друштво мора да испуњава финансијске услове из члана 78. закона којим је регулисан ваздушни саобраћај;
- 8) привредно друштво мора да испуњава услове из прописа о обавезном осигурању у саобраћају;
- 9) привредно друштво мора да има пословни углед.

Чланом 78. закона којим је регулисан ваздушни саобраћај прописани су финансијски услови које мора да испуни привредно друштво (авио-превозилац):

- 1) привредно друштво је дужно да докаже да ће у периоду од 24 месеца од отпочињања обављања јавног авио-превоза бити способно да испуњава своје реално процењене стварне и могуће обавезе. У сврху доказивања привредно друштво доставља пословни план за најмање 3 године пословања који садржи финансијску повезаност привредног друштва са другим комерцијалним делатностима у којима учествује, непосредно или преко повезаних привредних друштава и других правних лица, као и друге захтеване податке о финансијској способности.
- 2) Привредно друштво је дужно да докаже да за прва три месеца од отпочињања обављања јавног авио-превоза способно да покрије своје фиксне и оперативне трошкове настале у пословању према пословном плану, који се заснивају на реалним проценама, при чему се не узимају у обзир приходи од пословања.

Ако привредно друштво располаже ваздухопловима чија је максимална маса на полетању мања од 10 t и/или ваздухоплови имају мање од 20 седишта, тада не доставља претходно наведене податке већ је уместо тога дужно је да докаже да његов капитал износи најмање 100.000 евра или динарску противвредност те суме или да, на захтев Директората, приложи све податке потребне за процену његове финансијске способности. Ова олакшавајућа околност у поступку провере услова за издавање оперативне дозволе се не може применити ако привредно друштво намерава да обавља редован јавни авио-превоз или ако његов промет премашује 3.000.000 евра годишње или динарску противвредност те суме.

Сходно члану 4. правилника којим је регулисана оперативна дозвола за обављање јавног авио-превоза прописано је да се провера испуњености услова за издавање оперативне дозволе обавља у поступку основне провере.

Основна провера, као поступак провере испуњености услова за стицање оперативне дозволе се састоји из 5 (пет) фаза:

- Пре апликациона фаза;
- Фаза формалне апликације;
- Фаза оцене документације
- Фаза провере;
- Фаза завршне сертификације.

ПРЕ АПЛИКАЦИОНА ФАЗА

Са заинтересованим оператером организује се уводни састанак на коме се потенцијални кандидат за стицање оперативне дозволе упознаје са:

- законским и подзаконским одредбама које садрже услове за стицање оперативне дозволе;
- обавезом поседовања Сертификата ваздухопловног оператера као основног услова за стицање Оперативне дозволе;
- неопходним документима која се подносе уз захтев за издавање Оперативне дозволе укључујући и захтев за стицање Оперативне дозволе који се подноси на обрасцу ДЦВ-ОПС-800;
- поступком спровођења основне провере.

ФАЗА ФОРМАЛНЕ АПЛИКАЦИЈЕ

Захтев за издавање Оперативне дозволе подноси се на прописаном обрасцу ДЦВ-ОПС-800 који је доступан на интернет страни Директората (<http://cad.gov.rs/avioprevoznici.php?page=obraci>).

Уз захтев за издавање Оперативне дозволе доставља се:

1. Решење о регистрацији привредног субјекта или другог правног лица;
2. Извод о подацима из регистра у који је привредно друштво или друго правно лице уписано, који није старији од седам дана од дана издавања;
3. Оснивачки акт привредног друштва или другог правног лица, односно оснивачки акт и статут уколико се ради о привредном друштву које је организовано као акционарско друштво;
4. у зависности од врсте привредног друштва или другог правног лица: подаци о члановима и оснивачима, њихов удео и улог, као и подаци о директору, односно члановима одбора директора или извршног одбора, председнику и члановима надзорног одбора, председнику и члановима управног одбора (име, јединствени матични број и пребивалиште ако је реч о

- домаћем физичком лицу, односно име, број пасоша или други идентификациони број и пребивалиште страног физичког лица, односно пословно име, матични број и седиште домаћег правног лица, односно пословно име, број регистрације или други идентификациони број и седиште страног правног лица); Пословни план за најмање 3 године у коме се детаљно наводи финансијска повезаност подносиоца захтева са другим комерцијалним делатностима у којима учествује, непосредно или преко повезаних привредних друштава;
5. Доказ о праву коришћења, на основу својине, закупа ваздухоплова без посаде или другог правног основа, најмање једног ваздухоплова који је уписан у Регистар ваздухоплова Републике Србије;
 6. Доказ да је привредно друштво осигурано од одговорности за штету проузроковану путницима, пртљагу, пошти, роби и трећим лицима у складу са законом којим је уређено обавезно осигурање у ваздушном саобраћају;
 7. Доказ о уписаном и уплаћеном новчаном капиталу у минималном износу од најмање 400.000 евра у динарској противвредности, ако намерава да обавља редовни авио-превоз, односно 200.000 евра у динарској противвредности ако намерава да обавља чартер авио-превоз;
 8. Доказ о доброј репутацији привредног субјекта која подразумева:
 - уверење да није осуђивано за неко од кривичних дела организованог криминала, за кривична дела против привреде, кривична дела против животне средине, кривично дело примања или давања мита, кривично дело преваре, као и да није осуђивано за привредне преступе. Уверење не сме да буде старије од 6 месеци;
 - потврду да привредном друштву није изречена мера забране обављања делатности. Потврда не сме да буде старија од 6 месеци;
 - потврду да над њим није отворен поступак стечаја, ликвидације или закључено принудно поравнање. Потврда не сме да буде старија од 6 месеци;
 - потврду да његов пословни рачун није био у блокади у периоду од шест месеци који непосредно претходе дану подношења захтева. Потврда не сме да буде старија од 6 месеци;
 - потврду о измиреним порезима и доприносима. Потврда не сме да буде старија од 6 месеци.
 9. Најновији интерни финансијски извештај и, ако је доступан, завршни финансијски извештај за протеклу финансијску годину са мишљењем ревизора;
 10. Пројектовани биланс стања, укључујући биланс успеха, за наредне три године;
 11. Основе за пројектовање расхода и прихода за ставке као што су: гориво, цене и тарифе, зараде, одржавање, амортизација, промене курса, аеродромске накнаде, накнаде за ваздушну пловидбу, трошкови земаљског опслуживања, осигурање и др;
 12. Детаљне податке о почетним трошковима насталим од подношења захтева до почетка пословања и образложење начина на који се предлаже финансирање ових трошкова;
 13. Детаљне податке о постојећим и очекиваним изворима финансирања;
 14. ~~15.~~ Пројектовани приказ токова готовине и план ликвидности за прве три године пословања; Детаљне податке о финансирању куповине или закупа ваздухоплова, укључујући, у случају закупа, уговорне одредбе и услове;
 15. Као доказ о доброј репутацији одговорног руководиоца у привредном друштву или другом правном лицу доставља се:
 - потврда да то лице није осуђивано за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, као и да није осуђивано за привредне преступе. Ова потврда не сме бити старија од 6 месеци;;

- потврда да том лицу није изречена мера забране обављања делатности. Ова потврда не сме бити старија од 6 месеци.
16. Доказ о уплати таксе за спровођење провере услова за стицање оперативне дозволе у износу од 100 000,00 динара. Такса се уплаћује на рачун Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије број 330-4011571-69 код *Credit Agricole Srbije AD*, са позивом на број 2/10-07000000.

ФАЗА ОЦЕНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

По пријему захтева за стицање Оперативне дозволе Директорат врши анализу поднетог захтева, врши груби преглед достављене документације и утврђује предлог динамике провере испуњености услова за издавање Оперативне дозволе.

Уколико се након анализе захтева и достављене документације утврди потреба за допуном документације Директорат шаље подносиоцу захтева позив на допуну документације на основу члана 58. закона којим је регулисан општи управни поступак. У позиву на допуну документације наводи се документација коју је потребно доставити као и рок до када подносилац захтева то може учинити.

Ако недостатак документације спречава Директорат да утврди динамику провере тада ће се динамика утврдити након што подносилац захтева достави документацију наведену у позиву на допуну поднеска.

Уколико подносилац захтева до наведеног рока достави документацију која је недостајала сматраће се да је захтев од почетка био уредан. Ако пак подносилац захтева не достави, до предвиђеног рока, документацију која је наведена у позиву за допуну документације, тада ће Директорат издати закључак којим се захтев оператера одбацује као непотпун.

Након што Директорат изради предлог плана провере исти ће бити достављен подносиоцу захтева, а након његове сагласности исти се усваја као план провере

ФАЗА ПРОВЕРЕ

У фази провере Директорат врши квалитативну проверу достављене документације и евидентира запажања у вази са испуњености услова за издавање оперативне дозволе. ;

Подносилац захтева за издавање оперативне дозволе дужан је да докаже да ће:

- у периоду од 24 месеца од отпочињања обављања јавног авио-превоза бити способно да испуњава своје стварне и могуће обавезе које су реално процењене;
- за прва три месеца од отпочињања обављања јавног авио-превоза бити способно да покрије своје фиксне и оперативне трошкове настале у пословању према пословном плану, који се заснивају на реалним проценама, при чему се не узимају у обзир приходи од пословања.

Подносилац захтева уз захтев за стицање оперативне дозволе прилаже пословни план за најмање прве три године пословања. Пословни план означава детаљан опис планираних пословних активности авио-превозиоца за одређени период, нарочито у погледу очекиваног развоја тржишта и планираних улагања, заједно са финансијским и економским последицама ових активности.

Директорат ће извршити анализу са циљем утврђивања да ли су фиксни и оперативни трошкови, као и планирани приходи реално процењени у односу на тржишне услове.

Пословни план мора да садржи и финансијску повезаност подносиоца захтева за стицање оперативне дозволе са другим комерцијалним делатностима у којима учествује, непосредно или преко повезаних привредних друштава и других правних лица, као и друге захтеване податке о финансијској способности с обзиром да ти подаци могу имати одлучујући утицај на доношење одлуке у погледу стварне контроле над авио-превозиоцем.

Основи за пројектовање расхода и прихода за ставке као што су:

- закуп просторија;
- гориво;
- цене и тарифе;
- зараде запослених,
- одржавање – Део 145;
- амортизација;
- промене курса на основу прогнозе коју објављује Народна Банка Србије;
- аеродромске накнаде;
- накнаде за ваздушну пловидбу;
- трошкови земаљског опслуживања што се врши увидом у уговор о земаљском опслуживању;
- осигурање и др;

Детаљне податке о почетним трошковима насталим од подношења захтева за стицање оперативне дозволе до почетка пословања и образложење начина на који се предлаже финансирање ових трошкова;

Имајући у виду потребе утврђивања стварне контроле, Директорат посвећује посебну пажњу наведеном питању.

Приликом утврђивања стварне контроле Директорат покушава да утврди ко заиста доноси одлуке о пословању и утврђује позиције сувласника у организацији авио-превозиоца анализирајући одредбе из уговора којима се одређују права сувласника. Питања која се могу појавити проистичу како из одредби уговора, тако и из персоналних решења на кључним местима у организацији авио-превозиоца, као што су: одговорни руководиоца, извршни директори, одговорно лице за финансијске послове, служба за набавке, лице које руководи организационом јединицом која се бави планирањем и сл. Основни индикатори који могу да имају пресудан утицај на утврђивање стварне контроле авио-превозиоца су права деоничара, корпоративно управљање, финансијски односи између сувласника и комерцијална сарадња.

Код процене права деоничара (инвеститора) Директорат посебну пажњу посвећује следећим показатељима:

- договореним условима са инвеститором;
- правима која проситичу из власништва над деоницама;
- условима и правима у случају повлачења инвеститора.

На доношење одлуке о стварној контроли оператера не утиче само један индикатор већ се стиче свеукупна слика.

Циљ сваког инвеститора је да заштити своју инвестицију, тако да ће мањински власник свакако тежити да има неки вид контроле над оператером тако да се у току провере испуњености услова за стицање оперативне дозволе тим мора уверити да је доношење одлука које имају одлучујући утицај на пословање оператера увек у рукама Републике Србије или њених држављана.

Изјаве свих сувласника да не постоје други уговори који дефинишу права власника акција такође могу бити захтевани у поступку утврђивања стварне контроле.

Одбор директора има одлучујућу улогу у свакодневном пословању, па већина чланова одбора мора имати држављанство Републике Србије.

Важне напомене:

Ако у току важења оперативне дозволе авио-превозилац планира промену у својој структури, као што је статусна промена или промена правне форме, ради процене сталне финансијске способности потребно је да Директорату достави:

- најновији интерни биланс стања и финансијске извештаје за протеклу финансијску годину са мишљењем ревизора, ако је то потребно;
- прецизне податке о свим предложеним променама, нпр. о промени врсте услуге, предложеном преузимању или спајању, променама у акцијском капиталу, променама акционара итд;
- пројектовани биланс стања са билансом успеха за текућу финансијску годину, укључујући све предложене промене у структури или делатностима које значајно утичу на финансијско стање;
- податке о претходним и пројектованим расходима и приходима за ставке као што су гориво, цене и тарифе, зараде, одржавање, амортизација, промене курса, аеродромске накнаде, накнаде за ваздушну пловидбу, трошкови земаљског опслуживања, осигурање, прогнозе промета/прихода итд;
- пројектоване токове готовине и планове ликвидности за наредну годину, укључујући све предложене промене у структури или делатностима које значајно утичу на финансијско стање;
- детаљне податке о финансирању куповине или закупа ваздухоплова укључујући, у случају закупа, уговорне одредбе и услове.

Директорат ће суспендовати или ставити ван снаге оперативну дозволу ако авио-превозилац престане да испуњава неки од услова који је потребан за издавање оперативне дозволе.

Директорат ставља ван снаге оперативну дозволу авио-превозиоцу који у року од шест месеци од издавања оперативне дозволе не отпочне да обавља јавни авио-превоз или који отпочети јавни авио-превоз не обавља дуже од шест месеци.